

Закотнинг шартлари | Фиқҳ дарслари (291-дарс)

19:00 / 18.07.2024 2607

I. Закот фарз бўлиши учун молда бўлиши лозим шартлар:

1. Тўлиқ мулк бўлиши керак.
2. Феълан ёки тақдиран ўсувчи мол бўлиши керак.
3. Нисобга етган бўлиши керак.
4. Ҳожати аслиядан ортиқча бўлиши керак.
5. Қарздан холи бўлиши керак.
6. Бир йил тўлган бўлиши керак.

II Закот берувчида бўлиши лозим шартлар:

1. Муслмон бўлиши шарт.
2. Балоғатга етган бўлиши шарт.
3. Ҳур бўлиши шарт.
4. Оқил бўлиши шарт.

III Закотнинг тўғри бўлиши шартлари:

1. Ният бўлиши шарт.
2. Ҳақдорга мулк қилиб берилиши шарт.

Энди «Мухтасари Виқоя»даги ҳайвонлардан бериладиган закотлар ҳақида сўз бошлашдан олдин ҳайвонот бойлигидан закот бериш учун қўйилган шартлар ҳақида икки оғиз сўз.

Чорва ҳайвонлари закотининг шартлари:

1. Яйловда ўтлайдиган бўлиши. Яъни йилнинг кўп қисмида оммавий яйловда ўтлаб, қорин тўйдириб, семириб, болалаб юриши. Йилнинг баъзи вақтида ем бериб боқилса ҳам бўлаверади. Йилнинг кўп қисмида қўлда боқилган ҳайвонлардан закот берилмайди. Чунки уларни боқишга шахсий меҳнат ва сарф-харажат кўп кетган бўлади.

Йилнинг кўп қисмида яйловда боқилган ҳайвонларга эса меҳнат ҳам, сарф-харажат ҳам жуда оз кетади. Асосан, кўпчиликнинг ҳаққи бўлмиш яйловдан фойдаланилади. Шунинг учун кўпчилик ичидаги камбағал-мискинларга закот бериш керак бўлади.

Уламоларимиз ушбу шартни чорва ҳайвонлари закоти учун белгилашда Набийимиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларидан қуйидаги ҳужжат-далилларни асос қилиб олганлар:

هَيَبَ أُنْعِ، مِيكَحِ نُبِ زَبْ نَعِ
يَبَنْ تُعَمَسِ: لَأَقِ، وَدَجْ نَعِ

هُلِّلَا يَضَرِّ سَابَعِ نُبَا نَع
ةَالِّصَلَا هَيْلَعُ هَّنَا : اْمُهْنَع
يَفَسِيْلَ « : لاقُ مَالِّسَلَاو
هُوْر . «ةَقَدَصَلْمَاوَعَلِرَقَبْلا
يَنْطُقِرَادِلَا

1. Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«У зот алайҳиссалату вассалом:

«Ишчи қорамолларда садақа йўқ», дедилар».

Дорақутний ривоят қилган.

يَضَرِّ هَلِّلَا ذَبَعِ نُبِ رِبَا جُ نَع
ةَالِّصَلَا هَيْلَعُ هَّنَا : هْنَعُ هَلِّلَا
يَفَسِيْلَ « : لاقُ مَالِّسَلَاو
هُوْر . «ةَقَدَصَلْمَاوَعَلِرَقَبْلا
يَنْطُقِرَادِلَا

2. Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У зот алайҳиссолату вассалом:

«Ер ҳайдовчи ҳайвондан садақа йўқ», дедилар».

Дорақутний ривоят қилган.

نَعٍ بِيْعُ شِ نَبٍ وَرَمَعُ نَعٍ
رِيْبُنْ لَأُ نَعٍ، هِدَجُ نَعٍ، هِيْبَأُ
«ةَقَدَصَ لِمَاوَعُ لَأُ يَفَ سِيْلُ»
يُنْطُقُ رَادِلًا هَاوِرُ

3. Амр ибн Шуъайб отасидан, у бобосидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ишчи(ҳайвон)лардан садақа йўқ», дедилар».

Энди турли ҳайвонот бойликларидан қанча закот берилиши ҳақида батафсил сўз юритайлик.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.